

MEMO

Aan Ministerie van I&M
Van B. van den Berg, M. Breedveld, P. van Rooijen
Betreft Reactie op consultatie Aanvullingsbesluit Bodem
Kenmerk 2018BO.BA.1
Datum 10 september 2018
Bijlage(n) -

In deze memo worden onze opmerkingen verwoord over de consultatieversie van het Aanvullingsbesluit Bodem. Daarbij doen wij suggesties voor verbetering.

Grondwater

Uit artikel 3.48c lid 3 en 3.48e lid 3 blijkt dat er geen rijksregels zijn voor graven onder de grondwaterstand. Ons inziens is het graven in bodem onder de grondwaterstand een activiteit die zich goed leent voor algemene rijksregels. Ook zijn wij van mening dat het in de uitvoering belemmerend werkt als er twee bevoegde gezagen zijn voor een relatief eenvoudige activiteit zoals het saneren van een kleine verontreiniging in bodem en ondiep grondwater. Wij begrijpen dat de provincies bevoegd gezag zijn voor de grondwaterkwaliteit van grondwaterlichamen. Echter, relatief kleine bodem- en grondwaterverontreinigingen zullen in de praktijk de kwaliteit van grondwaterlichamen niet of nauwelijks beïnvloeden. In onze regio bevinden zich vanaf maaiveld dikke veen- en kleipakketten waar verontreinigingen zich niet of nauwelijks verspreiden. Het grondwater staat in grote delen van onze regio op een diepte van 50 cm. Bij graven wordt al snel het grondwater bereikt, wat zou leiden tot twee bevoegde gezagen of alsnog de provincie in verband met de magneetwerking. Dit vinden wij een onwenselijke situatie.

Suggestie zou kunnen zijn om tot een bepaalde diepte (bijvoorbeeld 5 meter) gemeente bevoegd gezag te laten zijn of te omschrijven in welke situaties gemeente wel bevoegd gezag kan zijn.

Verplichting bodemonderzoek

In artikel 4.1216 staat dat moet worden voldaan aan de regels over voorgaand bodemonderzoek. Wat is "voldaan aan de regels"? Wij vinden uit de formulering niet heel duidelijk blijken dat er altijd vooronderzoek moet worden gedaan. Er staat wel waar onderzoek aan moet voldoen, maar niet dat het verplicht is het onderzoek uit te voeren. Zie ook paragraaf 8.3 van de toelichting (blz. 112): "...verplicht onderzoek is explicieter gemaakt....."; waar staat deze verplichting expliciet vermeld?

Gescheiden ontgraven en bijmengingen

Wij achten artikel 4.1217, lid 2 onder a niet uitvoerbaar/handhaafbaar. Het gescheiden houden van verschillende grondsoorten dient geen milieuhygiënisch belang. Rijksregels hiervoor zijn ons inziens niet nodig.

Paragraaf 4.118 gaat over graven **onder** de interventiewaarde. Artikel 4.1217 lid 2 onder c t/m e gaan over grond **boven** de interventiewaarde. Dit is in deze paragraaf helemaal niet van toepassing, dus deze regels kunnen worden geschrapt.

In artikel 4.1217, lid 2b wordt onderscheid gemaakt in bodem met bijmengingen onder en boven 50% (in gewichtsprocent). Gewichtsprocenten kunnen bij lichte materialen (bijvoorbeeld piepschuim) leiden tot grote volumes aan bodemvreemd materiaal. Onze suggestie is om voortaan volumeprocenten te gebruiken als criterium. Dit maakt het in het veld bovendien beter in te schatten of sprake is van meer dan 50% bijmengingen.

Opslaan van grond

Uit artikel 4.1248 lid 2 blijkt dat eindonderzoek moet plaatsvinden bij opslag van licht verontreinigde grond als deze niet voldoet aan de toepassingseis. In de volgende situatie is dit niet logisch: de toepassingseis is "schoon" (alleen schone grond toepassen), maar de werkelijke bodemkwaliteit is bijvoorbeeld Klasse Wonen. Het tijdelijk opslaan van Klasse Wonen grond voldoet dan niet aan de toepassingseis, maar zal niet leiden tot verslechtering van de onderliggende bodem. Deze opslag zou ons inziens dus mogelijk moeten zijn zonder eindonderzoek en zonder bodembeschermende voorziening.

In artikel 4.1248 wordt onderscheid gemaakt tussen één en meerdere partijen. Ons inziens is dit onderscheid niet doelmatig. Op één locatie zouden wat ons betreft meerdere partijen (zonder vermenging uiteraard) moeten kunnen worden opgeslagen onder dezelfde voorwaarden.

In paragraaf 4.121 wordt geen onderscheid gemaakt tussen kortdurende, tijdelijke en langdurige opslag. In het Bbk wordt hier momenteel wel onderscheid in gemaakt. In de toelichting wordt wel de opslag van korter dan 3 jaar genoemd (o.a. blz 119 en 121), maar in de wettekst niet.

Ons is niet duidelijk of voldoende gewaarborgd is dat op één locatie niet repeterend partijen grond (korter dan 3 jaar) worden opgeslagen gedurende meer dan 3 jaar op de betreffende locatie. Zo kun je in theorie tientallen jaren op één locatie grond opslaan zonder dat je vergunningplichtig bent (in het kader van het Besluit omgevingsrecht).

De regels uit het huidige Activiteitenbesluit en het Besluit bodemkwaliteit zijn gelijk getrokken voor het opslaan van grond. Hiermee is ons inziens sprake van een lastenverzwaring voor het tijdelijk opslaan van grond. Zo schrijft artikel 4.1248 het uitvoeren van een eindonderzoek voor bij opslag van twee of meer partijen op één locatie. In het Bbk is dit op dit moment helemaal niet aan de orde. Ook blijkt uit artikel 4.1248 dat altijd een bodembeschermende voorziening noodzakelijk is bij elke vorm van opslag van licht verontreinigde grond en baggerspecie. Ook dit is een verzwaring van de regelgeving. Tevens is dit in tegenspraak met het feit dat uitloging van stoffen uit klasse wonen- en industriegrond niet plaatsvindt bij tijdelijke opslag (zie toelichting blz 121).

In de toelichting staat verder dat bij maximaal 3 jaar opslag een bodembeschermende voorziening achterwege kan blijven (blz 121, 123). Dit is dus in tegenspraak met artikel 4.1248.

Toepassen bouwstoffen

Het toepassen van bouwstoffen is een milieubelastende activiteit waarvoor geen regels zijn gesteld voor het stellen van een maatwerkregel of maatwerkvoorschrift. Dit betekent dat maatwerk "open" staat; soepeler of strenger. Een gemeente kan op grond het Aanvullingsbesluit soepelere eisen stellen aan bouwstoffen. Echter deze producten kunnen niet worden geleverd omdat de producent gehouden is om producten te leveren die aan de eisen van het Besluit bodemkwaliteit voldoen (artikel 32 van het gewijzigde Besluit bodemkwaliteit). Artikel 32 verbiedt immers het vervaardigen, invoeren, voorhanden

hebben en vervoeren van bouwstoffen die niet voldoen aan de geldende kwaliteitseisen, wat moet blijken uit een kwaliteitsverklaring.

De bedoeling van maatwerk in de Omgevingswet is dat een gemeente waar nodig extra ruimte kan creëren voor gewenste ontwikkelingen en innovaties (bestuurlijke afwegingsruimte). Een andere doelstelling van de Omgevingswet is het mogelijk maken van een integrale afweging. Beide doelstellingen komen samen in de wens om lichte bouwstoffen te kunnen toepassen in de aanpak van bodemdaling: milieubelasting afwegen tegen het beperken van de bodemdaling. Het bestuur maakt daarin een afweging.

Door artikel 32 op deze wijze te formuleren kunnen sommige bouwstoffen niet worden geleverd en vervoerd naar de boogde plaats van toepassing omdat de producent of importeur gehouden is om producten te leveren die aan de eisen van het Besluit bodemkwaliteit voldoen. Gemeenten in het veenweidegebied met een slappe bodem willen graag gemotiveerd minder strenge eisen kunnen stellen aan toe te passen (veelal niet-vormgegeven) bouwstoffen bij specifieke toepassingen. Onderbouwing hiervoor is dat toepassingen die wel aan het Besluit bodemkwaliteit voldoen hogere maatschappelijke kosten en lagere maatschappelijke baten en dus ook lagere milieuprestaties opleveren. Uiteraard vinden wij wel dat de fabrikant blijvend gestimuleerd moet worden het product binnen de eisen van het Besluit bodemkwaliteit te brengen.

Wij stellen voor om aan artikel 32 Bbk (het *nieuwe* Bbk) een lid toe te voegen dat het verbod op het vervaardigen, invoeren, voorhanden hebben en vervoeren, uitzondert indien de bouwstoffen wel voldoen aan de normen van het maatwerk van een gemeente. Dus dat bouwstoffen wel mogen worden vervaardigd, ingevoerd etc. als de bouwstof voldoet aan de maatwerkregels van de ontvangende gemeente.

Toepassen grond en baggerspecie

De term weilanddepot is verdwenen uit de wetteksten. Hiermee wordt wetgeving op sommige punten onduidelijker. Het melden van een weilanddepot hoeft volgens artikel 4.1262, lid 3d niet meer. Wij vinden dit niet wenselijk.

Artikel 4.1264, lid 1h lijkt ook over weilanddepots te gaan. Dit is nu niet duidelijk.

Artikel 4.1271 gaat over verspreiden, terwijl verspreiden toch alleen van toepassing is voor baggerspecie? Waarom wordt hier dan ook "grond" genoemd?

Bijlage I, blz. 35: de begripsomschrijving van partij baggerspecie en partij grond is niet juist.

Bodemsanering

Er is geen goedkeuring van het bevoegd gezag op het evaluatieverslag meer nodig. Initiatiefnemers hechten er meestal waarde aan om een oordeel over hun werkzaamheden te ontvangen van het bevoegd gezag. Moet het resultaat van de sanering dan wel worden vastgelegd in het digitaal stelsel? Wij zijn hier voorstander van. Als uit de evaluatie blijkt dat niet is gedaan wat er vooraf was aangegeven, of dat er fouten zijn gemaakt: wat kan het bevoegd gezag dan doen in het kader van handhaving?

Voorafgaand bodemonderzoek

In de toelichting op pagina 95 wordt onder vooronderzoek gerefereerd aan de NEN 5725, terwijl er ook wordt gezegd dat het raadplegen van het bodeminformatiesysteem van de gemeente voldoende is om invulling te geven aan het vooronderzoek. Dit lijkt tegenstrijdig.

Artikel 5.7d. en de toelichting op blz. 96. Hier staat dat nader onderzoek wordt verricht als uit het verkennend bodemonderzoek blijkt dat dat nodig is. Omdat er geen geval meer hoeft te worden

afgeperkt (vermoeden van ernstig geval is weggevallen) zal nader onderzoek niet of minder nodig zijn. In welke situaties is het nog noodzakelijk dat een nader onderzoek wordt gedaan?

Instructieregel toelaatbare kwaliteit

In de toelichting op blz. 106 staat dat de gemeente 'in principe' de interventiewaarde bodemkwaliteit vastlegt in het Omgevingsplan. De interventiewaarden bodemkwaliteit zijn echter vastgesteld in bijlage VI van het BAL. Dus gemeenten stellen geen eigen interventiewaarden vast. Waarschijnlijk wordt op blz 106 bedoeld "waarden voor een toelaatbare kwaliteit" zoals genoemd in artikel 5.85b Bkl.

Terminologie

In artikel 3.48l wordt voor de eerste maal de term zwaar verontreinigde grond genoemd. Dit is een nieuwe term. Er is in de begripsomschrijving geen definitie van zwaar verontreinigde grond opgenomen. In de tabel op pagina 133 wordt daarbij nog de term "verontreinigd" genoemd. Onduidelijk is wat hier de definitie van is. De tabel is een te sterke vereenvoudiging van de werkelijke normering. De tabel heeft een duidelijkere uitleg.